

Глушкова Г. В., курсант навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ *Усачова К. С.*

ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДВОВОМНОСТІ В УКРАЇНІ

На сьогодні проблема двомовності в Україні є як ніколи актуальною, адже тривале співіснування російської та української мов перебуває в центрі багатьох соціальних та політичних суперечностей.

Білінгвізм та диглосія є історичним надбанням нашої, та не тільки нашої, країни. Окрім України показовим представником країн білінгвів є Канада, що своїм прикладом вказує на позитивну сторону цього явища.

Мета розвідки полягає у розгляді впливу двомовності на культурно-національний розвиток українців.

Білінгвізм (двомовність) полягають у здатності людини вільно послуговуватися двома мовами для спілкування. Володіння двома чи більше мовами, підвищує етико-культурний рівень людини, тому є зв'язковою ланкою для розуміння одне одного. Також, він несе у собі користь для розвитку мозку. Дослідження демонструють, що у людей, які володіють і активно користуються двома мовами, більш гнучке мислення, вище концентрація уваги, більш розвинені загальні мовні здібності, здатність до вирішення проблем. Для таких людей менш імовірним є розвиток хвороби Альцгеймера і старечої деменції [1].

Диглосія – це одночасне існування у суспільстві двох мов або двох форм однієї мови, які застосовуються в різних функціональних сферах. Для диглосії характерна ситуація незбалансованої двомовності, коли одна із мов виступає як «висока», інша – як «низька». Саме таке розділення мов якими користуються і є головною проблемою.

Встановлення «головної» мови є необхідним компонентом створення повноцінної держави, але приниження мов меншин стає причиною національного розгалуження. Історичний фактор

став причиною такого становища української та російської мов на території України. Приєднання України до Росії 1654 року розпочало тісний українсько-російський мовний контакт. З того часу вплив однієї мови на іншу був нерівномірним. Також він зумовлений, насамперед, наявністю різних і стильовими сфер проникнення однієї з цих мов в іншу, а також неоднаковим ступенем адаптацій взаємних запозичень [2].

Зазвичай функціонування і дистрибуцію української мови досліджують з двох перспектив: соціолінгвістичної та лінгвістичної.

За результатами діалектологічних досліджень територію країни ділять на різні діалекти, зони концентрації характерних мовних явищ. Діалекти в свою чергу також є результатом втручання однієї мови в іншу. З чого витікає, що такі мови як російська, білоруська, польська, чеська, словацька, болгарська, литовська та ін., є джерелами української діалектної мови.

У соціальному аспекті вплив двомовності (та багатомовності) на українців є, але він навряд чи має тільки негативний характер. Основною проблемою вважають саме диглосію, спричинену історичними факторами. Декілька років тому така ситуація в Україні не викликала негативного сприйняття суспільства. На теперішній час, тільки згадування російської мови може викликати несхвалення.

Зменшення використання інших мов українцями, може призвести до соціальних проблем. Незважаючи на це, зменшення використання саме російської мови набирає стрімких обертів. За останні декілька років популярність на території України рідної мови зросла до 69 %, раніше цей показник не перевищував 50 %.

Для України двомовність є надзвичайно важливим вмінням, адже вона є багатонаціональною країною. Вміння розуміти опонента та розмовляти на з ним його мовою є проявом щонайменше поваги. Але збереження та використання своєї національної мови є головною умовою збереження своєї національної ідентичності та державного суверенітету України.

Список використаних джерел

1. Дьяченко Т. Про користь білінгвізму [Електронний ресурс] / Т. Дьяченко. – Режим доступу: http://psychologis.com.ua/o_polze_bilingvizma.htm. – Назва з екрана.
2. Тараненко О. О. Українсько-російські мовні контакти [Електронний ресурс] / О. О. Тараненко // Українська мова. Енциклопедія: – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um129.htm>. – Назва з екрана.

Івчук Ю. В., здобувач ступеня вищої освіти навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ
Проценко Г. П.

МОВНА СИТУАЦІЯ НА ЗАКАРПАТТІ

Заговори, щоб я тебе побачив.
Сократ

Нинішню мовну ситуацію в Україні слід розглядати як результат незавершеного асиміляційного процесу примусового перетворення україномовної спільноти на російськомовну. Мовна ситуація та проблема статусу мов в Україні постійно перебувають у центрі уваги, а протистояння політичних сил і соціологічний аналіз цих проблем у нашій країні відсутній. Варто згадати у цьому контексті нещодавно прийнятий Закон України « Про освіту», який неабияк вплинув на подальшу долю української мови в нашій країні.

Українців нерідко тривожить той факт, що значна кількість співвітчизників не розмовляє державною мовою. При цьому найчастіше спадає на думку східна частина країни, центр, південь – у контексті російської мови.

Водночас на Західній Україні є цілі села, населення яких узагалі не говорить українською і навіть не розуміє її. Та й самі назви сіл, зокрема на Закарпатті, часом складно піддаються слов'янській вимові (Ботфалва, Гуняді, Тийглаш).